

Liberal Düşünce Dergisi'nin Paltosundan Neler Çıktı?

Liberalizmin özgürlüğe yaptığı özel vurgu, mezkûr kavramın sathında vuku bulan düşünce serüveninin önemli bir veçhesini oluşturmaktadır. Türkiye'de yayın hayatı temel zorluklar taşımıştır. Bu bağlamda *Liberal Düşünce Dergisi*, ifade ve fikir hürriyetine yönelik olumsuz tutumun dayandığı korku ikliminde yeşermiştir. Derginin her defasında yeniden üretilen ayrık otu kabilinde olduğu su götürmez hakikat olarak durmaktadır.

Her türlü düşünme, düşündüğünü dile getirme, yayma ve yayınlama fiilinin şüpheyle karşılandığı ancak zamanla gelişen hoşgörü ve hürriyet kaygısının yarattığı ortam, kendinden açık ve tarihsel olarak görünür olan durumun ifadesidir. Nitekim yayın hayatının yekpareliği ve ziyadesiyle ideolojik tercih bağlamında oluşturulan ve kendisini tekrardan üreten sınırlayıcı, susturucu ve nihayetinde baskıcı zihniyet sıradan ve sırasını bekleyen tutum olarak gerçekleşmiştir. Sağdan veya soldan, doğudan ya da batıdan etkilenen Türk aydını ve devlet adamı sırası geldiğinde, iktidar mekanizmasına hükmettiğinde diğerinin aleyhinde olmak üzere yasaklayıcı olmaktan kaçınmamıştır.

Tüm bu sorunlara rağmen göreceli olarak solda ve sağda oluşan fikir iklimi yabana atılacak ve hor görülecek sığılıkta olmamıştır. Ancak özellikle solun gölgesinde gelişen sağ, İslamcı ya da muhafazakâr fikir hareketleri ve bu bağlamda oluşan neşriyatın taşıdığı renk nispetinde özgürlükçü olduğu da ayrı bir husustur. Nitekim daha ziyade 1980'lerin göreceli serbestiyet ikliminde zuhur eden yeni arayışlar beraberinde farklı eğilim ve fikirlerin de yeşermesine zemin hazırlamıştır.

Cumhuriyet Türkiye'sinin belli bir döneminde yayınlanan *Hür Fikirler* dergisinin tarihsel arka plan olarak liberalizmin özgürlük söylemine katkı yaptığı açıktır. Ali Fuat Başgil ve Ahmet Emin Yalman tarafından 1947'de

kurulan Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti hürriyet idealini savunan ve dönemin sorunlu demokratik uygulamalarını eleştirmeye cesaret eden yayınlar yapmıştır. Çoğulcu demokrasi ve bireysel hakları ilk defa olmasa bile tutarlı olarak savunan Cemiyetin ve *Hür Fikirler Dergisi*'nin ömrü çok uzun olmamıştır.

Ancak sonrasında gelişen siyasal ve sosyal değişimler, askeri darbeler ve yasaklayıcı uygulamalar özgürlük, serbest piyasa, din ve vicdan özgürlüğü gibi hususlarda bireyin tercihini esas alan yaklaşımların yeşermesini engellemiş, bilgi üretimini sekteye uğratmış ve iktisadi derin sorunlar yaratmıştır.

1996 yılında ilk sayısı yayınlanan *Liberal Düşünce Dergisi*, Liberal Düşünce Topluluğu Derneği faaliyetler kapsamında temel bir eksiklik olan liberal yaklaşımı yeşerttiği gibi, hürriyet yanlısı neşriyatın oluşmasını da çeviriler ve telif eserler çerçevesinde 25 yıllık süreç içinde önemli bir müktesebata dönüştürmüştür. Burada özellikle vurgulanması gereken husus neşriyatın yanında gelişen ve dönüşen özgürlükçü fikir insanlarının ortaya çıkmış olmasıdır.

Bu açıdan bakıldığında Liberal Düşünce Topluluğu ve *Liberal Düşünce Dergisi* bir palto olarak içinden çok önemli değerler yeşertmiş ve Türkiye'de fikrî çeşitliliğe katkıda bulunmuştur. Dostoyevski'nin Rus edebiyatını tanımlamak için Gogol'un eseri olan *Palto*'ya atıfla söylediği "hepimiz Gogol'un paltosundan çıktık" metaforu burada anlamlı durmaktadır.

Gogol'un paltosundan çıkanlar süreç içinde *Hür Fikirler* gibi dergilerin yayınlanmasıyla yeni ve özgün ürünlere dönüşecektir. Nitekim gecikmeli de olsa yeniden fikir hayatında görünmeye başlayan hürriyet arayışı *Liberal Düşünce Dergisi*'ni somut bir ürün olarak ortaya koymuştur. Bu süreçte derginin oluşturduğu fikir iklimi düşünsel bir çevrenin oluşmasına da önemli katkılarda bulunmuştur. Dergide yayınlanan yazıların niteliği ve çeşitliliği kayda değer sosyal ve siyasal literatürün oluşmasında rol oynamıştır.

Derginin yaydığı pozitif enerji sadece akademik yazımın niteliğini yükseltmemiş, yazar ve okuyucu etkileşimi bağlamında ortaya çıkan sinerji yeni bir soluk olarak fikir dünyamızda etkili değişim yaratmıştır. Dergide yayınlanan telif ve çeviri eserler Türk okuyucusunu yeni literatür ve eğilimlerle tanıştırmıştır. Global düzeyde insan, toplum, devlet ve özel olarak bireye dair yapılan vurgunun liberal perspektifini görünür kılan ve önemli oranda anlaşılır olmasına katkı sunan derginin yayınlanmasında ortaya konan iradenin de takdiri hak ettiği ortadadır.

Dolayısıyla yeni yazar ve okuyucunun yetişmesini sağlamanın dışında yayıncının da yetişmesinde etkili olan *Liberal Düşünce Dergisi*, ulusal ve uluslararası düzeyde etkinliğini sürdürmeye devam etmektedir.

Zira Türkiye’de yayıncılığın zorlukları ortadadır. Maddi külfetin yanı sıra kararlı insan iradesini de gerektiren süreli yayıncılık, belli ideali olan insanların çabasıyla mümkündür. 25 yıllık geçmişi olan ve sürekliliğini koruyarak yaşadığı pozitif dönüşümler derginin kalitesini oluşturan en önemli unsurdur. Türkiye’nin fikir yelpazesinde temel bir boşluğu dolduran derginin LDT ve Liberte Yayınevi desteğinde oluştuğunu da belirtmek gerekir.

Daha çok Türkiye akademisinde olmak üzere akademik ve fikir çevrelerinin referans kaynaklarından biri olma özelliğine sahip derginin daha nitelikli çalışmalarla yayın hayatında olmaya devam edeceğini, bu konuda irade ortaya konduğunu açıkça görmek cesaret verici olmaktadır.

Türkiye’nin fikir hayatını kendi hürriyetçi perspektifinde desteklemeye çalışan derginin bünyesinde çıkardığı değerler fikir hayatını aynı zamanda şekillendiren, derinleştiren ve yeni perspektifler kazandıran değerler olma vasfına da sahiptir. Gelmekte olan yeni nesillerin bu süreçler çerçevesinde sosyal ve siyasal sorunların anlaşılmasına ve bunlara yönelik çözümlerin oluşturulmasına destek olacakları da açıktır.

Derginin süreç içinde kazandırdığı arşiv akademik dünyaya açıktır ve amacı da düşünce hayatının gelişmesine önayak olmaktır. Türkiye akademi dünyasına hizmet sunan *Liberal Düşünce Dergisi* Türk akademisyen ve yazarlar kadar uluslararası akademik dünyaya da açıktır ve katkı sunmaktadır.

100. sayısıyla okurun karşısına çıkan *Liberal Düşünce Dergisi*ni içeriğinde farklı konularda yapılan akademik makaleler yer almaktadır. Bu sayıya özel olarak dergiyi ve Türkiye’deki liberal fikriyatı değerlendiren önemli yazılar da yer almaktadır.

*Liberal Düşünce Dergisi*ni 100. Sayısı anılan çerçevede okurun ilgisine sunulmuştur.

Alim Yılmaz

Editör